

RAADSINFORMATIENOTA

College van burgemeester en wethouders

Vergadering van: 21 januari 2025
Gemeente Hardinxveld-Giessendam
Zaaknummer: 2025-0003890

Inhoud

Onderwerp: Transitie 'Van opvang naar wonen'

Inleiding

Hardinxveld-Giessendam heeft, net als alle Nederlandse gemeenten, op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) de opdracht tot *"opvang bieden aan personen die de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, en niet in staat zijn zich op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit hun sociale netwerk, te handhaven in de samenleving."*

Bovendien wil de Rijksoverheid dat iedereen in 2030 een thuis heeft. Met het 'Nationaal Actieplan Dakloosheid – Eerst een Thuis' gaat de overheid dakloosheid in Nederland op een andere manier aanpakken. Namelijk door te werken aan het voorkomen van dakloosheid (preventie) en door huisvesting en ondersteuning op maat te bieden (wonen eerst).

In Nederland krijgen de 43 centrumgemeenten geld van het Rijk voor maatschappelijke opvang. In onze regio is deze taak belegd bij de gemeente Dordrecht. Zij zijn als centrumgemeente verantwoordelijk voor het organiseren van de maatschappelijke opvang in de regio Drechtsteden-Alblasserwaard (9 gemeenten). Daarnaast hebben we lokale verantwoordelijkheden op het gebied van dak- en thuisloosheid. Hoewel het geen gemakkelijke opgave is, werken we ook regionaal toe naar het eindbeeld in 2030. In deze raadsinformatiebrief geven we een update over de ambities en acties.

Kernboodschap

Van Opvang naar Wonen

Gemeente Dordrecht heeft in het kader van haar centrumgemeentetaak in 2019 de visie "Van Opvang Naar Wonen 2020-2025" vastgesteld. Deze visie is in 2023, met betrokkenheid van alle regiogemeenten, geconcretiseerd en door de lokale colleges vastgesteld (bijlage 1). Het advies bevat aanbevelingen ten aanzien van keuzes, definities en rolverdeling bij het maken van de transitie van opvang naar wonen in 2030.

Kortweg houdt de gezamenlijke ambitie van de 9 gemeenten in dat we *dakloosheid voorkomen, acute dakloosheid zo kort als mogelijk duurt en duurzaam wonen het doel is*. Deze ambitie bevat centrumgemeentetaken, zoals het beter inrichten van de maatschappelijke opvangvoorzieningen en regie voeren op de in-, door- en uitstroom van mensen in de opvang. Ook kent de ambitie lokale verantwoordelijken, zoals inzet op preventie van dak- en thuisloosheid en het realiseren van voldoende woonplekken. Het aanpakken van dak- en thuisloosheid vraagt dan ook inspanningen van zowel het sociale als het ruimtelijke domein. Deze lokale verantwoordelijkheden zijn niet nieuw. Vroegsignalering van betalingsachterstanden, inzet van de Wijk-GGD en de crisiswoning zijn al voorbeelden van preventieve maatregelen die we al langere tijd lokaal uitvoeren.

Dakloosheid is geen abstract probleem; het kan iedereen overkomen. Het zijn onze medebewoners, die door allerlei omstandigheden geen dak meer boven het hoofd hebben. Het verliezen van een basis (een thuis) heeft negatieve impact op alle aspecten van het leven. De maatschappelijke opvang is geen gezonde omgeving om te werken aan herstel. Uit nood voor langere tijd bij iemand op de bank slapen is dat eveneens niet. Op dit moment verblijft een groeiende groep te lang in de opvang, door onvoldoende doorstroommogelijkheden, die (met wat ondersteuning) zelfstandig kunnen wonen. Vanuit de gedachte 'herstellen doe je thuis' zijn meer woonplekken nodig. Dit is een uitdaging die we samen, op lokaal en regionaal niveau, aangaan.

De rol van Hardinxveld-Giessendam in de transitiestrategie

De beweging 'van opvang naar wonen' vraagt om een transitiestrategie. De opdrachtnemersrol van de transitie ligt bij het zogenaamde Transitieteam. De bemensing van dit regionale uitvoeringsteam 'Van Opvang naar Wonen' gebeurt met de betrokken ambtenaren Sociaal en Wonen van de gemeenten Dordrecht, Zwijndrecht en Gorinchem en één kleine regiogemeente. Voor de periode 2024/2025 draait gemeente Hardinxveld-Giessendam mee in het transitieteam. Het bestuurlijk opdrachtgeverschap van de transitie wordt ingevuld door Christa Hendriksen (wethouder zorg Hardinxveld-Giessendam), Eva Dansen (wethouder zorg en wonen Gorinchem) en Robert Kreukniet (wethouder wonen Zwijndrecht).

Met een transitiestrategie brengen we de geconcretiseerde visie in praktijk: welke concrete keuzes maken we om te kunnen komen van opvang naar wonen? Wat kunnen we beter doen op het gebied van preventie? Welke creatieve mogelijkheden zijn er om meer woonplekken te creëren? Et cetera. De andere regiogemeenten worden betrokken, maar op afstand. Zo wordt rekening gehouden met verschillen in omvang van problematiek, urgentie en de belastbaarheid van de ambtelijke organisaties. De inzet van het transitieteam wordt gefinancierd vanuit de regionale begroting Beschermd wonen & Opvang.

Consequenties

Een deel van de transitie is een lokale verantwoordelijkheid en een wettelijke verplichting die alle gemeenten reeds uit hebben te voeren. Zoals gezegd gaat het om preventie ter voorkoming van dakloosheid en het bieden van voldoende passende huisvesting. Als knelpunt ligt er een uitdaging op de beschikbaarheid en het realiseren van voldoende woonplekken. Er ligt een grote druk op de woningmarkt met vele aandachtsgroepen (denk bijvoorbeeld ook aan ouderen en statushouders). Tegelijkertijd moeten we ons realiseren dat dakloosheid iedereen kan overkomen. Een dak boven het hoofd is de basis voor deelname aan de samenleving. We streven dus naar een thuis voor al onze inwoners; zo als ook beschreven in onze lokale visie beschermd wonen en opvang.

De grote vraag naar huisvesting zal ons mogelijk voor keuzes stellen. De lokale woonzorganalyse, die in 2025 opgeleverd gaat worden, gaat ons helpen om lokaal beter zicht te krijgen op de huidige en toekomstige behoefte van de aandachtsgroepen.

Vervolg

Acties die om besluitvorming vragen, worden in de loop van de tijd geagendeerd op het Bestuurlijk Overleg Beschermd wonen & Opvang en het Bestuurlijk Overleg Wonen en/of bij lokale colleges. De gemeenteraad zal periodiek op de hoogte worden gehouden en betrokken waar nodig. Zo wordt binnenkort de aangepaste Urgentieverordening ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. Hierin wordt, behorend bij de transitie van opvang naar wonen, een wijziging opgenomen met betrekking tot het met voorrang toewijzen van woningen aan inwoners die een (opvang)instelling verlaten.